

Stenografični zapisnik

druge seje

deželnega zbora kranjskega

v Ljubljani

dné 17. oktobra 1890.

Nazoči: Prvosednik: deželni glavar dr. Josip Poklukar.
— Vladni zastopnik: c. kr. deželni predsednik baron Andrej Winkler. — Vsi članovi razun: ekselenca knezoškof dr. Jakob Missia, Viljem Pfeifer in ekselenca baron Josip Schwegel. — Zapisnikar: deželni tajnik Josip Pfeifer.

Dnevni red:

1. Branje zapisnika I. deželno-zborske seje dné 14. oktobra 1890.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 33. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun deželnega zaklada za leto 1891.
4. Priloga 34. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun normalno-šolskega zaklada za leto 1891.
5. Priloga 35. Poročilo deželnega odbora gledé zgradbe deželnega gledišča.
6. Priloga 36. Poročilo deželnega odbora o preložitvi ceste čez Bogenšperk.
7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskih sklepih ustanovnih zakladov za leto 1889. in o proračunih za leto 1891. (k prilogi 22.).
8. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za leto 1889. (k prilogi 13.).
9. Ustno poročilo finančnega odseka o gospodarjenji s kranjskim učiteljskim pokojninskim zakladom za leto 1889. (k prilogi 1.).
10. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za leto 1889. (k prilogi 11.).
11. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželno-kulturnega zaklada za leto 1891. (k prilogi 12.).
12. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu glediškega zaklada za leto 1889. (k prilogi 20.).

Seja se začne ob 10. uri 30 minut dopoldne.

Stenographischer Bericht

der zweiten Sitzung

des krainischen Landtages

zu Laibach

am 17. October 1890.

Anwesende: Vorsitzender: Landeshauptmann Dr. Josef Poklukar. — Vertreter der k. k. Regierung: Landespräsident Andreas Baron Winkler. — Sämmtliche Mitglieder, mit Ausnahme von: Se. Excellenz Fürstbischof Dr. Jakob Missia, Wilhelm Pfeifer und Se. Excellenz Josef Baron Schwegel. — Schriftführer: Landschaftssecretär Josef Pfeifer.

Tagesordnung:

1. Lesung des Protokolles der I. Landtags-Sitzung vom 14. October 1890.
2. Mittheilungen des Landtagspräsidiums.
3. Beilage 33. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Landesfondes für das Jahr 1891 vorgelegt wird.
4. Beilage 34. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Normalchulfondes pro 1891 vorgelegt wird.
5. Beilage 35. Bericht des Landesauschusses inbetreff des Baues des landschaftlichen Theaters.
6. Beilage 36. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Umliegung der Wagensberg-Straße.
7. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Rechnungsabschlüsse der Stiftungsfonde pro 1889 und deren Voranschläge pro 1891 (zur Beilage 22).
8. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungsabschluß des Normalchulfondes pro 1889 (zur Beilage 13).
9. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über die Gebarung mit dem krainischen Lehrerpensionsfonde pro 1889 (zur Beilage 1).
10. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungsabschluß des Landesculturfondes pro 1889 (zur Beilage 11).
11. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Voranschlag des Landesculturfondes pro 1891 (zur Beilage 12).
12. Mündlicher Bericht des Finanzauschusses über den Rechnungsabschluß des Theaterfondes pro 1889 (zur Beilage 20).

Beginn der Sitzung um 10 Uhr 30 Minuten Vormittag.

Deželni glavar:

Potrjujem sklepčnost visoke zbornice in otvarjam sejo. Gospoda zapisnikarja naprosim, da prečita zapisnik zadnje seje.

1. Branje zapisnika I. deželno-zborske seje dné 14. oktobra 1890.

1. Lesung des Protokollses der I. Landtags-sitzung vom 14. October 1890.

Tajnik Pfeifer:

(bere zapisnik I. seje v slovenskem jeziku — verliest das Protokoll der I. Sitzung in slovenischer Sprache.)

Deželni glavar:

Želi kdo besede k zapisniku zadnje seje? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, izrekam, da je zapisnik zadnje seje potrjen.

2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.

2. Mittheilungen des Landtagspräsidenten.

Deželni glavar:

Naznaniti imam na novo vsled dopisa deželnega predsedstva, da je zakon o povzdigi reje goveje živine, katerega je slavni zbor lanskega leta sklenil, zadobil Najvišje potrjenje.

(Odobranje. — Beifall.)

Prosim gospoda tajnika, da ga prebere.

Tajnik Pfeifer:

(bere — liest):

«Seine k. u. k. Apostolische Majestät haben mit Allerhöchster Entschliessung vom 11. August 1890 dem vom Landtage des Herzogthums Krain beschlossenen Gesekentwurf, betreffend die Hebung der Rindviehzucht, die Allerhöchste Sanction allergnädigst zu ertheilen geruht.

Ich beehre mich, hievon den löblichen Landesauschuss zufolge Erlasses Sr. Excellenz des Herrn Ackerbau-Ministers vom 21. August 1890, Z. 12.300, mit dem Beifügen in Kenntnis zu setzen, dass die Aufnahme des Allerhöchst sanctionirten Gesetzes in das Landesgesetzblatt zugleich mit der betreffenden Durchführungs-Verordnung erfolgen wird, deren Entwurf ich mir dem löblichen Landesauschusse demnächst mitzutheilen vorbehalte.

Laibach am 12. October 1890.

Der k. k. Landespräsident:
Winkler.

An den
löbl. krain. Landesauschuss
in

Laibach.»

Deželni glavar:

Prosim to na znanje vzeti.

Nadalje so mi došle od strani deželnega odbora sledeče prošnje:

Odbor asylnega društva Dunajskega vseučilišča prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Vodstvo muzejskega društva za Kranjsko v Ljubljani prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Berein zum Schutze des österr. Weinbaues in Baden bei Wien bittet um Subvention zur Bekämpfung der Phylloxera vastatrix.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Odbor društva v podporo ubogih učencev v Novem Mestu prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Šuklje izroča prošnjo Karoline Hočevar, učiteljske vdove v Črnomlju, za podaljšanje letne miloščine 50 gold.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod ces. svetnik Murnik predloži sledeči prošnji:

Marija Kreč, deželnega tajnika vdova, prosi, da se njenemu dné 17. decembra 1889. leta rojenemu sinu Ivanu dovoli vzgojevalni donesek.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Anton Gvajc, učenec na akademiji obrazivnih umetnostij na Dunaji, prosi podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Klun izroča sledeče prošnje:

Šolske sestre «de Nötre Dame» v Trnovem prosijo nagrade za poučevanje učenk v ročnih delih.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Jožef Cimperman, pisatelj, prosi podelitve letne podpore.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Podobčina Goriča Vas prosi za izločitev od občine Ribnica.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Klein izroča prošnjo bolniške blagajnice mojstrov v Ljubljani za podporo za rezervni zaklad.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Der Herr Abgeordnete Dr. Schaffer überreicht die Petition der Vorstehung der Frein von Lichtenthurn'schen Waisenanstalt um Erhöhung der Jahresgebühr für eine Landesstiftung von 90 fl. auf 100 fl.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Šuklje izroča prošnjo stalnega odbora okrajne učiteljske konferencije v Črnomlji za zboljšanje učiteljskih plač z dnem 1. januarjem 1890. l.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Lavrenčič izroča prošnjo županstva na Planini pri Vipavi za podporo za napravo glavne poti na Planino.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Dragoš izroča prošnjo občine Čeplje in posestnikov iz Brezovice, da bi se ne preložila okrajna cesta od Brezovice do Hriba nad Nemško Loko.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Der Herr Abgeordnete Luchmann überreicht die Petition des Vereines zur Unterstützung dürftiger und würdiger Hörer an der k. k. Bergakademie in Leoben um Unterstützung.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec Kersnik izroča prošnji:

Občina Št. Ožbald, okraj Kamnik, prosi ustanovljenja dveh samostojnih občin.

(Izroči se upravnemu odseku. — Wird dem Verwaltungsausschusse zugewiesen.)

Županstvo Dol, okraj Kamnik, prosi, da bi se dolg 347 gold. 40 kr. za oskrbovanje Frančiške Vidmar prevzel na deželni zaklad.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

Gospod poslanec dr. Vošnjak oglasil se je za besedo.

Poslanec dr. Vošnjak:

V prvi seji slavnega zbora se je poročilo deželnega odbora z načrtom zakona, s katerim se nekatera določila deželnih zakonov z dné 29. aprila 1873. leta, dež. zak. št. 22, in z dné 9. marcija 1879. l., dež. zak. št. 13, prenarejajo, oziroma dopolnjujejo, izročilo upravnemu odseku. Ker se je o tej stvari lanskega leta obravnavalo v finančnem odseku, nasvetujem, da se priloga 14. izroči finančnemu odseku v obravnavo.

Deželni glavar:

Prosim, želi kdo besede k temu predlogu?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, bomo glasovali in prosim tiste gospode, ki pritrdé predlogu gospoda poslanca dr. Vošnjaka, da blagovolé obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Predlog je sprejet.

Preidemo torej k 3. točki dnevnega reda, to je:

3. Priloga 33. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun deželnega zaklada za leto 1891.

3. Beilage 33. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Landesfondes vorgelegt wird.

Tukaj imam opomniti, da ta priloga še ni pršla iz tiskarne, bode se pa še tekom današnje seje med gospode poslance razdelila. Mislim torej, da ni nobene ovire, ako jo rešimo takoj, ter predlagam, da se izroči ta priloga finančnemu odseku.

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, izroči se ta priloga finančnemu odseku.

Točka 4. dnevnega reda je:

4. Priloga 34. Poročilo deželnega odbora, s katerim se predlaga proračun normalnošolskega zaklada za leto 1891.

4. Beilage 34. Bericht des Landesauschusses, mit welchem der Voranschlag des Normalschulfondes pro 1891 vorgelegt wird.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

5. Priloga 35. Poročilo deželnega odbora gledé zgradbe deželnega gledališča.

5. Beilage 35. Bericht des Landesauschusses in betreff des Baues des landeschaftlichen Theaters.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

6. Priloga 36. Poročilo deželnega odbora o preložitvi ceste čez Bogenšperk.

6. Beilage 36. Bericht des Landesauschusses, betreffend die Umlegung der Wagensberg-Straße.

(Izroči se finančnemu odseku. — Wird dem Finanz-ausschusse zugewiesen.)

7. Ustno poročilo finančnega odseka o računskih sklepih ustanovnih zakladov za leto 1889. in o proračunih za leto 1891. (k prilogi 22.).

7. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Rechnungsabschlüsse der Stiftungsfonde pro 1889 und deren Voranschläge pro 1891 (zur Beilage 22).

Poročevalec Klun:

Slavni zbor! Ker imajo gospodje poslanci poročilo deželnega odbora, s katerim se predlagajo računski sklepi ustanovnih zakladov za leto 1889. in proračuni teh zakladov za l. 1891., že nekaj dnij v rokah in je v tem poročilu povedano vse, kar je v razumljenje potrebno, prosim dovoljenja, da precej prestopim na nadrobno razpravo in berem samo končne številke vsakega zaklada.

Deželni glavar:

Ali je slavna zbornica s predlogom gospoda poročevalca zadovoljna? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meßbet fids.) Ker nihče ne nasprotuje, izrekam, da se slavni zbor strinja z gospodom poročevalcem.

Prosim gospoda poročevalca, da prične.

Poročevalec Klun:

1.) Dijaški ustanovni zaklad. Prihodki so vsega skupaj znašali 37.314 gold., troški pa 31.828 gold. 87 $\frac{1}{2}$ kr.; torej se kaže, da so bili prihodki veliko večji nego troški, in sicer zato, ker je prirastlo lanskega leta več na novo vsprejetih ustanov v znesku 131.317 gold. 13 kr., vsled katerih je bil tudi obrestni dohodek večji. (Obvelja brez debate. — Wird ohne Debatte angenommen.)

(Poročevalec bere dalje naslednje končne številke: — Berichterstatter liest weiters folgende Schlußsummen:)

2.) Splošni deklinski ustanovni zaklad.

3.) Duller-jev deklinski ustanovni zaklad.

4.) Grof Saurau-ov ustanovni zaklad za mase.

5.) P. P. Glavar-jev zaklad za uboge.

6.) Sirotinski ustanovni zaklad.

7.) Zaklad učiteljskih ustanov.

8.) Ilirski ustanovni zaklad za slepe.

(Vsi obveljajo brez debate. — Werden alle ohne Debatte angenommen.)

9.) Cesarice Elizabete zaklad za invalide. Prihodki so znašali 409 gold. 14 kr., troški pa 365 gold. 28 kr. Pri tej priliki moram omenjati, da se je prej glavica kapitalizirala, ker ni bilo taci invalidov, da bi se jim bile mogle ustanove oddajati. Zdaj pa, ko so se spremenila določila ustanovnega pisma, je to mogoče in kurator te ustanove, gospod baron Alfonz Wurzbach, je za leti 1889. in 1890. te ustanove oddal. Zaradi tega se vidi, da so troški sedaj večji, kakor so bili poprej.

Deželni glavar:

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meßbet fids.) Ker nihče ne ugovarja, izrekam, da so številke sprejete.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

(bere nastopne končne številke: — liest nachstehende Schlußsummen:)

10.) Zaklad Postojinske jame za invalide.

11.) Janez Trevisini-jev zaklad za invalide.

12.) Fran Metelkova ustanova za invalide.

13.) Ustanovni zaklad Ljubljanskih gospá št. I. za invalide.

14.) Ustanovni zaklad Ljubljanskih gospá št. II. za invalide.

15.) Kalistrov srenjski ustanovni zaklad.

16.) Holdheim-ova ustanova za gluho-neme.

17.) Wolf-ova ustanova za gluho-neme.

18.) dr. Lovro Toman-ova ustanova za uboge.

(Obveljajo vsi brez debate. — Werden alle ohne Debatte angenommen.)

19.) Hans Adam Engelshauser-jeva ustanova za uboge plemenitase. Dohodki so znašali 1142 gold. 40 kr., troški pa 1177 gold. 12 kr. Tukaj se kaže, da so troški večji kakor prihodki, ker se mora vedno pripisovati vsled sklepa visokega deželnega zbora nekoliko zastalih doneskov te ustanove k upravnim stroškom deželnega zaklada. V resnici se pa ni toliko izdalo, in glavica se ni spremenila.

Deželni glavar:

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meßbet fids.)

Ako ne, prosim gospode, ki odobré te številke, naj blagovolé ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

(bere naslednje končne številke: — liest nachstehende Schlußsummen:)

20.) Baron Flödnigg-ova ustanova za slepe.

21.) Josipine Hotschevar-jeve podporná ustanova za Radoljico.

(Obveljate brez debate. — Werden ohne Debatte angenommen.)

Imovina ustanovnih zakladov koncem leta 1889. znaša.

(Bere dotične številke raznih zakladov — liest die betreffenden Zahlen der verschiedenen Fonds.)

Prosim, da visoki zbor razkaz imovine ustanovnih zakladov koncem leta 1889. vzame na znanje.

Deželni glavar:

Gospod poslanec Stegnar se je oglasil k besedi.

Poslanec Stegnar:

V zadnji točki pod št. 21. izkazana je čista imovina Josipine Hotschevar-jeve podporne ustanove v znesku 28.196 gold., v rubriki »pomnoženje« pa stoji svota 28.196 gold. Torej se je pomnožila ta ustanova za ravno toliko, kolikor je bilo prvotnega kapitala.

Poročevalec Klun:

To pride od tega, ker je ta ustanova šele na novo prirastla in poprej ni bila izkazana.

Poslanec Stegnar:

Menil sem, da se je vrinila pomota.

Deželni glavar:

Želi še kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand mehr zu fñh.)

Ako ne, prosim glasovanja in prosim gospode, kateri odobré posamezne številke, katere je navedel gospod poročevalec, in skupni številki razkaza imovine ustanovnih zakladov, naj blagovolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Poročevalec Klun:

Prestopimo sedaj k proračunom ustanovnih zakladov za l. 1891.

(Bere posamezne številke v točkah 1. do 21. proračunov iz priloge 22., katere obveljajo brez debate. — Liest die einzelnen Summen in den Punkten 1 bis 21 der Voranschläge aus der Beilage 22, welche ohne Debatte angenommen werden.)

Predlagam dalje glasovanje v celoti:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

Računski sklepi ustanovnih zakladov za l. 1889. in njih proračuni za l. 1890. se odobré.»

Deželni glavar:

Želi k končnemu predlogu gospoda poročevalca kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand mehr zu fñh.)

Ako ne, prosim glasovati in naprosim tiste gospode, ki se strinjajo s tem predlogom, naj blagovolijo obsedeti.

(Obvelja. — Angenommen.)

Prestopimo k 8. točki dnevnega reda, to je:

8. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za leto 1889. (k prilogi 13.).

8. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Normalschulfondes pro 1889 (zur Beilage 13).

Poročevalec Klun:

Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada za l. 1889. nam kaže jako prijetno prikazen, da deželni zaklad k tem troškom ni imel toliko plačati, kakor je bilo proračunjeno, in sicer zaradi tega ne, ker so aktivitetni užitki učiteljev znašali manj, kakor se je mislilo, in ker so se dohodki mimo proračunjenih zvišali, troški pa znižali. Iz računskega sklepa vidimo, da se je za aktivitetne užitke učiteljev izplačalo 8563 gold. 79½ kr. manj, in da je bilo sploh troškov mimo proračuna manj za 10.241 gold. 51 kr. Na drugi strani pa so se dohodki nekaj zvišali, in sicer najbolj tisti znesek, katerega dobiva ta zaklad

od 10% naklade na davke. Ti dohodki so bili proračunjeni namreč na 143.300 gold., v resnici pa je prišlo 150.119 gold. 12 kr. v blagajnico. Nasprotno so se pa dohodki od zapuščin mimo proračunjene svote 15.350 gold. znižali za 1999 gold. 19½ kr., ker ni toliko bogatih ljudi umrlo, da bi se bil dotični proračunjeni znesek v istini dosegel. Če primerjamo vse skupaj, vidimo, da je bilo v pokritje primanjkljeja pri normalno-solskem zakladu dodati iz deželnega zaklada samo 104.486 gold. 64½ kr., namesto 118.089 gold. 26 kr., kakor je bilo proračunjeno. Deželni zaklad je torej pri tem zakladu dejansko prihranil 13.602 gold. 61½ kr.

V posameznih številkah se kaže imovina v gotovini in zastankih 25.524 gold. 66 kr. in v glavnica skupaj 117.124 gold. 66 kr., dolgovi pa so znašali v zastalih izplačilih 28.145 gold. 2½ kr. tako, da se kaže čista imovina v znesku 88.979 gold. 63½ kr., katera je za 1290 gold. 57½ kr. manjša, nego je bila koncem leta 1888., to pa zato, ker so vplivali na to z ene strani zmanjšani aktivni zastanki, z druge pa zveksani pasivni zastanki.

Dohodki so se sestavili takó-le: Obresti znašale so 3847 gold. 20 kr., kakor je bilo proračunjeno. Doneski znašali so 18.504 gold. 37 kr. in so bili za 1678 gold. 58 kr. manjši, kakor so bili proračunjeni. Od dežele po prikladi na davke prejelo se je 150.119 gold. 12 kr., različni dohodki pa so znašali 619 gold. ½ kr. Skupno pravo pokritje je znašalo torej 173.089 gold. 69½ kr., to je za 5554 gold. 29½ kr. več, kakor je bilo proračunjeno.

Izvanredni prihodki, to so doneski deželnega zaklada v pokritje primanjkljeja, so znašali 104.486 gold. 64½ kr., torej za 13.602 gold. 61½ kr. manj, kakor je bilo proračunjeno. Skupni prihodki so znašali torej 277.576 gold. 34 kr. in skupaj za 8048 gold. 32 kr. manj, kakor so bili ustavljeni v proračun.

Troškov je bilo: Za aktivitetne užitke učiteljev 253.274 gold. 20½ kr., za dotacije 3465 gold. 74 kr., za nagrade in podpore, in sicer za redne 13.614 gold. 42½ kr. in za izvanredne 3531 gold., torej skupaj 17.145 gold. 42½ kr.; dalje za pokojnine učiteljskih udov 737 gold. 50 kr., za miloščine 281 gold. 65 kr. in za različne troške 478 gold. 63 kr. Skupaj so torej redni troški znašali 275.383 gold. 15 kr., to je 10.241 gold. 51 kr. manj, kakor so bili proračunjeni, in to zaradi tega, ker ni bilo toliko učiteljev, na kolikor se jih je mislilo pri proračunu, in ker se je tudi pri drugih točkah, na primer pri miloščinah, manj izdalo, ker je Mašek Ivana umrla.

Predlagam torej:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

Računski zaključek normalno-šolskega zaklada za leto 1889. se odobruje.»

Deželni glavar:

Gospod poročevalec predlaga v imenu finančnega odseka, naj se računski sklep normalno-šolskega zaklada za l. 1889. odobrí.

Želi kdo besede?

(Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim gospode, ki pritrdé predlogu finančnega odseka, naj blagovolijo ustati.

(Obvelja. — Angenommen.)

Sedaj prestopimo k 9. točki dnevnega reda, to je:

9. Ustno poročilo finančnega odseka o gospodarjenji s kranjskim učiteljskim pokojninskim zakladom za leto 1889. (k prilogi 1.).

9. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über die Gebarung mit dem kranjschen Lehrerpenfionsfonde pro 1889 (zur Beilage 1.).

Poročevalec Klun:

Poročati mi je še o prilogi deželnega odbora št. 1, s katero se je predložil izkaz o gospodarjenji s kranjskim učiteljskim pokojninskim zakladom za l. 1889. Učiteljski pokojninski zaklad ima v oskrbovanji deželni šolski svét, kateri pa pošilja izkaz deželnemu odboru, ki ga vsako leto predlaga slavnemu deželnemu zboru. Ta izkaz kaže, da se je v pokritje primanjkljeja pri tem zakladu izdalo 11.050 gold. iz deželnega zaklada, med tem ko so bili ti doneski proračunjeni na 11.712 gold.; kaže se torej za deželni zaklad prihranitev 662 gold.

Gledé posameznih dohodkov znašal je preostanek gospodarjenja z zalogo šolskih knjig 846 gold. Za globe znašali so pričetni zastanki iz prejšnjih let 2770 gold. 50 kr., iz novega nakazanih je bilo 151 gold., za tekoče leto napovedanih pa 2256 gold., torej skupaj 5177 gold. 50 kr. V resnici plačanih je bilo pa le 822 gold. 50 kr., torej se kaže pri globah zastanek 4355 gold. Že lani sem omenjal, da se vsled te prikazni na eni strani šolske globe menda preveč radodarno nakladajo, na drugi strani pa, da šolska oblastva premalo gledajo na to, da se naložene globe tudi v resnici izterjajo. To je na škodo deželnemu zakladu, kateri mora primanjklje pri učiteljskem pokojninskem zakladu plačevati. Vsled tega se je obrnil deželni odbor do deželnega šolskega svéta s prošnjo, da naj bi se bolj strogo postopalo pri izterjevanji šolskih glob; in prav bi bilo, da bi se pa tudi pri nakladanji teh glob gledalo na to, ali se jih bode moglo izterjati ali ne.

10 % in 2 % pokojninski odtegljeji so znašali skupaj 5809 gold. 44 kr. in ravno toliko jih je bilo plačanih. Obresti aktivnih glavnice znašale so 1346 gold. 10 kr., dotacijski doneski kranjskega deželnega zaklada 11.050 gold. in povrnjeni troški 103 gold. 11 kr. Pri teh se kaže koncem l. 1889. zastanek 271 gold. 73 kr. Skupni dohodki so torej znašali 19.977 gold. 15 kr. in zastanka je bilo 4626 gold. 73 kr.

Pravi troški pa so znašali: pokojnine učiteljev 13.356 gold. 15 kr., pokojnine učiteljskih udov 5231 gold. 99 1/2 kr., vzgojnine 1130 gold. 96 kr., miloščine 2132 gold. 6 kr., pogrebne 142 gold. 50 kr. in povrnjeni dohodki 50 gold. Vsi pravi troški znašali so torej skupaj 20.043 gold. 66 1/2 kr. Gledé prehajalnih stroškov znašale so povratbene pokojnine 8 gold. 88 kr.

Predlagam torej v imenu finančnega odseka:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

Izkaz o gospodarjenji z kranjskim učiteljskim pokojninskim zakladom za l. 1889. se odobrova je jemlje na znanje.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim glasovanja in prosim tiste gospode, ki pritrdé predlogu finančnega odseka, naj blagovolijo obsedeti.

(Obvelja — Angenommen.)

Preidemo k 10. točki dnevnega reda, to je:

10. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za leto 1889. (k prilogi 11.).

10. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Landesculturfondes pro 1889 (zur Beilage 11.).

Poročevalec Hribar:

Visoki deželni zbor! Predno začnem poročati o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za leto 1889., dovoljeno mi bodi spregovoriti nekoliko besedi o računskih sklepih samih, kakor jih je predložil deželni odbor. Ker vem, da se vsi gospodje poslanci zanimajo za stanje deželnega premoženja in za gospodarjenje s tem premoženjem, zaradi tega sem prepričan, da ste vsi pregledali računske izkaze, pa tudi, da niste našli v njih vsega, kar bi bilo potrebno, da se more presoditi, kako je stanje in kako je bilo gospodarstvo s premoženjem. Tu namreč imate številke, katere vam kažejo pokritje čisto drugače, kakor prave dohodke, in potrebsčino, drugače kakor izplačila; v tem, ko bi moralo biti, ako bi se gospodarstvo redno vršilo, pokritje ravno toliko, kakor dohodki in potrebsčina ravno toliko, kakor izplačila. Seveda je takega rednega gospodarstva težko doseči, zato pa je potrebno, da se iz računskih sklepov razvidi, od kod izvira nesoglasje med omenjenimi rubrikami. To pa se more razvideti le, ako so računski sklepi uravnani tako, da kažejo, koliki so bili dohodki, koliki troški, koliki zastanki začetkom leta in koliki koncem leta. Potem se more iz računskega sklepa šele presojati razkaz imovine, kateri je istemu pridejan. Finančni odsek torej obžaluje, da so računski sklepi bili mu predloženi v taki obliki, obžaluje, da se niso vsaj tako predložili, kakor lanskega leta in bode o svojem času stavil visokemu deželnemu zboru v tem oziru primeren nasvet.

Po tem kratkem pojasnilu prestopim k poročilu samemu.

Poročilo deželnega odbora o računskem sklepu deželno-kulturnega zaklada za l. 1889. kaže nam pod I. «globe za gozdne in poljske poškodbe» pokritje v znesku 1592 gold. med tem, ko je bilo proračunjenih 2000 gold., torej znaša pokritje 408 gold. manj, kakor

je bilo proračunjeno. Faktično pa se je prejelo 1999 gold. 7 kr., med tem, ko je zastankov koncem leta 1889. ostalo 170 gold., zastankov začetkom l. 1889. pa 577 gold. 7 kr. Od tod rezultira številka 1592 gold. v I. rubriki, kar pa — kakor sem omenil v uvodu — iz računa samega ni vidno. Pokritje v II. rubriki «lovski listi» znaša 2232 gold., torej mimo proračunjene svote 2450 gold. manj za 218 gold. Faktično pa se je prejelo za lovske liste 1932 gold., med tem ko je bilo zastankov koncem leta 1889. 1041 gold., katere so ostala na dolgu nekatera okrajna glavarstva. Ker je zastanek začetkom l. 1889. iznašal 741 gold., vidno je iz tega, da je v računu izkazani znesek 2232 gold. pravilen. Globe zaradi prestopka postave o spuščanju privatnih žrebcev bile so proračunjene na 20 gold. in razni dohodki na 10 gold.; prejelo pa se ni ničesar, in torej je pokritje v II. in III. rubriki mimo proračuna za 30 gold. neugodnejše.

Kar se tiče prodajanja lovskih listov, omeniti moram, da se ne drže vsa okrajna glavarstva enakega postopanja. Tako se je v finančnem odseku imenovalo okrajno glavarstvo, katero je poleg koleka za 1 gold., terjalo se za blanket 5 kr. in za spisanje zapisnika 50 kr. Tako postopanje je neopravičeno, ker deželni odbor izdaje blankete za lovske liste brezplačno in ker se od strank, katere po listke pridejo osobno k okrajnim glavarstvom, ne more zahtevati, da plačajo kolek, ki je predpisan le za pisane vloge, in zaradi tega bodem v imenu finančnega odseka stavil predlog, naj se visoka deželna vlada pozivlje, da skrbi za to, da bodo okrajna glavarstva gledé prodajanja lovskih listov postopala povsod jednako in da se navedenim nedostatkom pride v okom.

Zanimivo je tudi izvedeti, kod je najbolje razvita lovska zabava. In tu vidimo, da Kočevci najraje hodijo na lov. Kajti v Kočevskem okraji prodalo se je 91 lovskih listov. Za Kočevjem pride Ljubljana z 80 in Ljubljanska okolica z 39, torej oboje skupaj z 119 listi. V Logateci prodalo se jih je 77, v Radoljci 64, v Kranji 63, v Postojni 61, v Črnomlju 60, v Krškem 57, v Kamniku 56, v Novem Mestu 53 in v Litiji 43. Čisto drugače pa je razmerje gledé lovskih kart, katere se oddajajo brezplačno zapriseženemu lovskemu osoblju. Tu vidimo, da imajo ona okrajna glavarstva, katera pokupijo najmanj lovskih listov, največja števila brezplačnih listov za zapriseženo pazniško osoblje. Tako na primer ima Novomeški okraj, ki nakupuje le 53 lovskih listov, 152 brezplačnih. Krški okraj, ki jih tudi malo pokupi, dobiva 126 brezplačnih. In tako tudi ostala okrajna glavarstva skoraj vsa v istej prečudni razmerji. Iz tega je razvidno, da dobivajo, kakor sem že poprej omenil, tisti okraji največ lovskih listov brezplačno, kateri jih najmanj pokupijo. V tem, gospôda moja, tiči zlò, ker se bržkone okoriščujejo nekateri najemniki lova, kateri imajo ali preveč osoblja ali pa sami dobivajo lovske liste brezplačno. Finančni odsek v tej stvari ne stavlja nobenega predloga, ker se mu je naznanilo, da se vrše z visoko deželno vlado in z okrajnimi glavarstvi pogajanja, kakó bi se tem nedostatkom odpomoglo.

Sedaj se vrnem k računskemu sklepu.

Redni troški so znašali, in sicer I. donesek deželni vinárski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu 2400 gold., kakor vsako leto. Za deželno-kulturne namene izdalo se je 887 gold. 92½ kr., med tem ko je bila potrebščina proračunjena na 2070 gold. Izdalo se je torej manj za 1182 gold. 7½ kr. Tudi je treba omenjati, da faktični izdatek ni znašal toliko, ampak le 497 gold. 92½ kr. Izplačalo se je namreč za šolski vrt v Toplicah pri Novem Mestu 30 gold., v Št. Juriji pri Kranji 100 gold., v Borovnici 50 gold. in v Vipavi 25 gold., skupaj 205 gold., in dalje občini Mozelj za vzdrževanje semenske šole 25 gold., občini Vrhniki za pokončevanje víjača 30 gold., občini Stari Trg za vodovod 150 gold. in za komisijske troške za gozdne namene v Kropi 87 gold. 92½ kr., vsega skupaj torej 497 gold. 92½ kr. Drugih 390 gold. pa je ostalo na dolgu za letošnje leto. Ta znesek zadeva občino Slavino, kateri se je dovolilo 250 gold. za napravo vodnjaka, dalje občino Trnje za šolski vrt 80 gold. in občino Dvor pri Novem Mestu, kateri se je dovolilo 60 gold. tudi za šolski vrt.

Za «razne dohodke» v III. rubriki znašala je potrebščina 24 gold. 91 kr., in sicer za 14 gold. 91 kr. več, kakor je bila proračunjena.

Kar se tiče družega naslova, «troški za deželno-kulturne namene», opomniti mi je, da je znesek 1182 gold. 7½ kr. kot prihranek prevelik, kajti želeli bi bilo, da se v tem naslovu proračunjena svota v interesu národnega gospodarstva tudi v resnici izdâ. Imovina tega zaklada znaša, kakor vidite iz razkaza, 3559 gold. 72 kr. O tem veljá ravno tisto, kar sem poprej rekel. Meni se zdí, da je to veliko preveč za ta zaklad, ki ni zatò tukaj, da si nabira kapitalije, ampak da se obrača za deželno-kulturne namene.

Končna blagajnična imovina znaša 2738 gold. 72 kr. in je mimo preteklega leta za 511 gold. 16½ kr. večja in imovina v zastalih vplačilih 1211 gold. Dolgovi pa znašajo 390 gold. To so oni zneski, ki so že nakazani za izplačilo, ki so se pa morebiti šele leta 1890. izplačali. In po tem takem kaže se, kakor sem že dejal, čista imovina 3559 gold. 72 kr., torej več za 511 gold. 16½ kr., kakor lanskega leta.

Finančni odsek predlaga:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

1.) Računski sklep deželno-kulturnega zaklada za l. 1889. z rednim pokritjem . . .	3824 gold. — kr.
in rednimi potrebščinami . . .	3312 » 83½ »

torej s prebitkom	511 gold. 16½ kr.
ter z rednimi potrebščinami . . .	5661 gold. 55½ kr.
in rednimi izdatki	2922 » 83½ »

torej z blagajničnim prebitkom	2738 gold. 72 kr.
in končno z izkazano imovino	3559 » 72 »

se odobri.

2.) Deželnemu odboru se naroča, naj se obrne do visoke c. kr. deželne vlade s prošnjo, da odpravi nedostatke, ki se godé gledé prodajanja lovskih listov pri nekaterih c. kr. okrajnih glavarstvih.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede?

Poslanec Povše:

Visoka zbornica! Pod III. naslovom št. 3 kaže se, da znaša pokritje celih 20 gold. manj, nego je bilo proračunjeno, da se namreč gledé glôb zaradi prestopka postave o spuščanju žrebcev ni prejelo ničesar. Jaz bi se radoval, ako bi bilo res takó, da ne bi bilo treba izterjavati glôb zaradi tega prestopka. Ali kot ud kmetijske družbe sem imel pogosto priliko, dobivati v roke pritožbe gospodarjev, kateri imajo licencirane žrebce, in ti so se pritoževali, da jim delajo gospodarji konkurenco, kateri nimajo licenciranih žrebcev. Da se vršé ti prestopki, je resnica, in da se za glôbe ni ničesar prejelo, je dokaz, da se glôbe ne izterjujejo. Naslanjaje se na to, da je visoka deželna vlada izvršitev dotičnega zakona takó naklonjeno podpirala, upam in pričakujem, da bode visoka deželna vlada tudi v tem oziru podpirala ta zakon, in da bode okrajnim glavarstvom in ta zopet žendarmeniji dala ukaz, da se strogo pazi na izvrševanje te prekoristne konjerejske postave.

Poslanec Detela:

Gospod poročevalec je omenil, da se mu zdi preveč, da se je leta 1889. gledé troškov pri deželno-kulturnem zakladu toliko prihranilo, oziroma da se je toliko manj izdalo, nego je bilo proračunjeno. Proračunilo se je, razen onega zneska 2400 gold., kateri se plačuje za deželno vinarsko, sadjarsko in poljedelsko šolo na Grmu, 2070 gold. za razne druge deželno-kulturne namene. Koliko se pa v take namene v resnici izdâ, to se ravna po priliki, po prošnjah, katere dohajajo deželnemu odboru. Če se je tu prihranilo 1182 gold. 7½ kr., je to dokaz, da ni bilo prilike za to, da bi se bil oni denar obrnil takó, kakor je bil namenjen. Da se je pa premoženje deželno-kulturnega zaklada pomnožilo za 511 gold. 16½ kr., v tem ne vidim nobene napake, temveč le napredek, ker za deželno-kulturni zaklad gotovo ni 3500 gold. preveliko premoženja, s katerim se more itako jako malo storiti za deželno-kulturne namene. Male podpore navadno tudi le malo pomagajo, in če gré za kako večje podjetje, treba je, da se to zdatno podpira. Meni so slučaji znani, da so občine prosile za podpore, katere so se jim tudi v resnici dovolile. Ali kaj pomaga, če ne morejo izvršiti namenjeno delo, ker podpora ne zadostuje, da bi mogli troške zmagati. Tako je na primer občini Veliki Loki dovolil deželni odbor za napravo vodnjaka 200 gold. Pozneje pa mu je županstvo naznanilo, da občina ne more izvršiti to delo, ker presegajo troški njene moči in se je torej dovoljeni podpori odpovedalo. Takó se je tudi vže pri drugih projektiranih podjetjih godilo. Če se pa taka dela zdatno podpirajo, se dajo izvršiti. Zató jaz ne vidim nobene napake v tem, če mi v enem letu kaj prihranimo, da se zaklad s tem pomnoži, in da je potem, kadar je treba, lažje mogoče, tej ali oni občini, katera prosi podpore, na pomoč priskočiti.

Če se za deželno-kulturne namene ni toliko izplačalo, kakor je bilo proračunjeno, je uzrok temu, kakor sem že rekel, da ni bilo primerne prilike, koristno porabiti proračunjeni znesek. Uvaževati se pa tudi mora, da svota 3000 gold., katero je dovolil deželni zbor v prospeh kmetijstva kmetijski družbi iz deželnega zaklada, pride v korist deželno-kulturnim namenom, kateri bi se sicer morali podpirati iz deželno-kulturnega zaklada.

Toliko v pojasnilo, da se deželnemu odboru ne bo očitalo, da postopa pretesnosrčno, kadar gré za pospeševanje deželno-kulturnih namenov.

Poročevalec Hribar:

Visoki deželni zbor! Jaz vkljub pojasnilu častitega gospoda predgovornika ostajem pri nazoru, da ni nikakoršen napredek, ako se premoženje tega zaklada množi. Nisem pa hotel grajati deželnega odbora, kakor se je izrekel gospod predgovornik v svojih končnih besedah. Jaz sem le obžaloval, da se je toliko denarja prihranilo, ki je namenjen, da se izdâ v deželno-kulturne namene. Kdo je temu kriv, o tem se nisem izjavil, obžalovati moram le, če so, kakor to posnemam iz besedi gospoda predgovornika, prebivalci naše dežele sami krivi. Da se je denar prihranil, pač res ni napaka; gotovo je dobro, ako ga imamo mnogo v deželno-kulturnem zakladu. Napaka torej ni, ali tudi napredek to ni. Napredek se kaže le, ako se denar, ki je namenjen za deželno-kulturne namene sproti porablja, ker je to dokaz, da se v izvršitev tega namena tudi kaj stori. Potem pa ne smete misliti, da bode mogoče z ono svoto 2738 gold. 72 kr., katera se je pomnožila za 511 gold. 16½ kr., storiti Bog vé koliko. Bilo bi pač žalostno, ako bi naša dežela ne žrtvovala več v deželno-kulturne namene, nego to, kar žrtvuje iz tega zaklada. In tudi res daje dežela naša na tisoče in deset-tisoče iz tekočih blagajničnih dohodkov v ta namen. Ker pa, če se dohodki deželno-kulturnega zaklada porabijo sproti, pride to zopet deželi sami na korist, želel bi, da bi naše občinstvo bolje vedelo, kje more najti pomoči pri trudu svojem za napredek národnega gospodarstva.

Kar se tiče izjave gospoda poslanca Povšeta, strinjam se popolnoma z njo in želim, da bi visoka deželna vlada z isto resnobo in dobro voljo, kakor jo je izkazala lansko leto o izvrševanju zakona gledé pokončevanja škodljivih mrčesov, gledala tudi na to, da se strogo izterjavajo glôbe, nakladane zaradi prestopka zakona o spuščanju nelicencovanih žrebcev.

Deželni glavar:

Sedaj prestopimo na glasovanje o predlogih finančnega odseka in prosim tiste gospode, kateri pritrdé obema predlogoma finančnega odseka, da blagovolijo ustati.

(Oba predloga obveljata. — Beide Anträge werden angenommen.)

Predloga sta sprejeta in s tem je rešena 10. točka dnevnega reda.

Prestopimo k 11. točki, to je:

11. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželno - kulturnega zaklada za leto 1891. (k prilogi 12.).

11. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Voranschlag des Landesculturfondes pro 1891 (zur Beilage 12.).

Poročevalec Hribar:

Pri proračunu deželno-kulturnega zaklada za leto 1891. predlaga nam deželni odbor, da se proračuni potrebsčina, in sicer: I. «Donesek deželni vinarski, sadjarski in poljedelski šoli na Grmu» na 2400 gold. Temu predlogu pridružuje se tudi finančni odsek. Pri naslovu II. «za deželno-kulturne namene» nasvetuje finančni odsek, kakor tudi deželni odbor, znesek 1440 gold., to je prebitek, kateri ostane v blagajnici potem, če se redno pokrije v znesku 3860 gold. primerja s potrebsčino v znesku 2420 gold. Pri naslovu III. proračunjeno je za «različne troške» 20 gold.

Gledé pokritja pa se predlaga sledeče: Glóbe, I. za gozdne in poljske poškodbe 1600 gold.; II. zaradi prestopka postave o spuščanju privatnih žrebcev 10 gold. Dasiravno gledé te točke l. 1889. ni bilo uspeha, postavil se je vendar ta znesek 10 gold. v proračun, ker se je nadejati, da, če bode visoka deželna vlada o izvrševanju postavnih določeb strogeje pazila, utegne vendar nekoliko priti v blagajnico. Nadalje je proračunjenih za prodajanje lovskih listov 2250 gold. Skupno pokritje je torej proračunjeno na 3860 gold. in vsa potrebsčina na ravno toliko, takó, da se ne kaže niti presežka, niti primanjkljaja.

Pri tem proračunu zdi se mi kot poročevalcu finančnega odseka umestno izjaviti, da je finančni odsek z veseljem na znanje vzel poročilo deželnega odbora, v katerem izpoveduje, kakó strogo se izvršujejo določila zakona z dné 17. junija 1870 zaradi pokončevanja škodljivih mrčesov. Iz tega poročila se vidi, da besede, katere so se govorile v tej visoki zbornici, vendar niso ostale brezvspešne in res zaslužijo v tem oziru organi c. kr. deželne uprave popolno zahvalo. Jaz sam sem imel priliko opazovati, kakó je v tem oziru strogo postopalo c. kr. okrajno glavarstvo v Kranjskem okraji, kjer je bilo kaznovanih mnogo nemarnih gospodarjev. Ako bode visoka deželna vlada tudi naprej pazila, da bodo okrajna glavarstva storila svojo dolžnost, potem bodo ljudje čez 5 do 6 let tako navajeni ravnati se po postavnih določbah, da ne bode več treba segati po prisilnih sredstvih.

V finančnem odseku razpravljalo se je o tej priliki še o nekež drugi stvari. Največji škodljivec za poljedelstvo je črv, iz katerega se razvije hrošč, in sicer zató, ker ljudje teh mrčesov ne zatirajo, kadar jih je toliko, kakor na primer pred dvema letoma.

Bil sem sam navzoč, ko so iz jednega kraja zel-nika, ki ni bil tako dolg, kakor je široka ta dvorana, izkopali 27 črvov; dokaz, da je resnično črv prava nadloga za kmetijstvo.

Češki deželni odbor, ki je vsaj po mojem mnenji najnaprednejši deželni odbor v naši državi, razpošilja

vsako spomlad vsem občinam, oziroma županstvom vseh občin okrožnice, v katerih obeča dati za vsak liter pokončanih hroščev po 1 kr. Kaj tacega bi bilo gotovo tudi pri nas umestno. Kakošen bi bil uspeh, tega finančni odsek ne vé in ne more povedati niti približno, ali gotovo je, da bi se ga doseglo vsaj nekaj.

Res, da se ne bode mogoče izogniti vsem zlorabam, vendar pa te ne morejo biti tolikošne, da bi nas odvrčale od poskušnje. Ne rečem, da bi se tudi pri nas imeli hrošči plačevati takó, kakor na Češkem; temveč mislim, da bode kazalo, da naš deželni odbor prihodnjo spomlad razpošlje vsem županstvom okrož-nice, v katerih naj jih pozove, naj spodbujajo ljudi, nabirati hrošče in jim pové, da so se zató določile primerne nagrade, katere naj potem za vsako dokazano količino pokončanih hroščev razdeli po svojej previdnosti. Zató stavljam v imenu finančnega odseka sledeči predlog:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

1.) Proračun deželno-kulturnega zaklada za leto 1891. z rednimi potrebsčinami	2420 gold.
in rednim pokritjem	3860 gold.

torej s prebitkom	1440 gold.
-----------------------------	------------

ki se ima porabiti za pokritje izrednih potrebsčin v istem znesku, se odobri.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da prihodnjo spomlad opozori s posebno okrožnico vsa županstva po deželi, da bode delil iz deželno-kulturnega zaklada primerne nagrade za dokazane količine pokončanih hroščev.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede k prvemu ali drugemu predlogu finančnega odseka? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim glasovanja in prosim tiste gospode, ki pritrdé 1. predlogu finančnega odseka, da se odobri proračun deželno-kulturnega zaklada za l. 1891., in sicer s številkami, katere je navedel gospod poročevalec, naj blagovolé ustati.

(Obvelja — Angenommen.)

Prvi predlog je sprejet, in sedaj prosim gospode, da glasujejo še dalje o 2. predlogu finančnega odseka, ki se glasi: «Deželnemu odboru se naroča, da prihodnjo spomlad opozori s posebno okrožnico vsa županstva po deželi, da bode delil iz deželno-kulturnega zaklada primerne nagrade za dokazane količine pokončanih hroščev.»

Prosim gospode, ki pritrdé temu predlogu, naj blagovolé obsedeti.

(Obvelja — Angenommen.)

Tudi drugi predlog je sprejet in s tem rešena ta točka dnevnega reda.

Prestopimo k 12. točki, to je:

12. Ustno poročilo finančnega odseka o računskem sklepu glediškega zaklada za leto 1889. (k prilogi 20.).

12. Mündlicher Bericht des Finanzausschusses über den Rechnungsabschluss des Theaterfonds pro 1889 (zur Beilage 20).

Poročevalec Hribar:

Pri računskem sklepu glediskega zaklada bilo je za l. 1889. izkazano pri deželnem odboru v naslovu I. pokritje v znesku 2431 gold. 59 kr. Tukaj je bilo faktičnega dohodka 1230 gold. 25 kr., zastanka koncem leta 1889. 2412 gold. 64 kr. in zastanka pričetkom l. 1889. 1211 gold. 30 kr., torej prikritja za l. 1889. 2431 gold. 59 kr. Pri II. naslovu znaša pokritje 1960 gold. Na dolgu zaostalo je koncem leta 1889. 303 gold. 12 kr. in začetkom leta tudi 303 gold. 12 kr. Pri III. naslovu bilo je pokritja 500 gold. in pri IV. «različni prihodki» pa 280 gold. 83 kr. Tukaj je bilo faktičnega dohodka 277 gold. 68 kr., zastanka koncem l. 1889. 30 gold. 21 kr. in zastanka pričetkom l. 1889. 27 gold. 6 kr. takó, da se kaže kot pokritje za leto 1889. znesek 280 gold. 83 kr. Pri izvanrednih prihodkih znašalo je pokritje v V. naslovu 22.400 gold. za denar, ki se je na tri knjižice vzdignil iz hranilnice in v VI. 20.000 gold., skupilo namreč za prostor, na katerem je stalo staro gledišče. Izvanrednega pokritja je bilo skupaj 42.400 gold. in rednega 5172 gold. 42 kr., torej obojega skupaj 47.572 gold. 42 kr.

Ako pogledamo na stran 4., priloge 20., kaže se nam vplačilo, in sicer redni dohodki 3967 gold. 73 kr. in izvanredni dohodki 42.400 gold. Poleg teh pa nahajate še tretji znesek 1114 gold. 5 $\frac{1}{2}$ kr., ki se tiče predplačila, katero je prejel iz glediskega zaklada l. 1888. deželni zaklad in ga je vrnil leta 1889.

Dalje nahajate med vplačili prejete depozite in tuje denarje 56 gold. 35 $\frac{1}{2}$ kr. in od deželnega zaklada vrnena obrestljiva predplačila 20.000 gold. O teh zneskih pač ne more nikdo vedeti, kako prihajajo med vplačila, ker se odgovarjajoči naslovi ne nahajajo v računskem sklepu. Zato pojasnujem, da so to prehajalni dohodki in da jim nasproti stojé v izplačilih tudi prehajalni troški. Ako si torej ogledate prehajalna izplačila, videli bode, da depoziti in tuji denarji izkazujejo koncem leta 1889. zastanek, v tem ko se je pri obrestljivih posojilih vrnil jednak znesek, kakor se je prejel tako, da deželni zaklad glediskemu zakladu ni dolžen ničesar več. Želeti bi bilo, da bi se v prihodnje vse to bolj pregledno razkazovalo od deželnega knjigovodstva.

Gledé troškov kaže se pri naslovu I. za vzdrževanje poslopj potrebščina v znesku 269 gold. 45 kr., izdalo se je v istini 217 gold. 31 kr., zastanka koncem l. 1889. je ostalo 180 gold. 40 kr. in začetkom l. 1889. 128 gold. 26 kr. Svota potrebščine 269 gold. 45 kr. je torej opravičena. II. Davki so skupaj znašali 650 gold. 1 kr., torej toliko, kakor je bilo proračunjeno. III. Zavarovanje protu ognju 14 gold. 28 kr., torej za 72 kr. manj, kakor je bilo proračunjeno. Pri IV. naslovu «razni troški» 98 gold. 61 kr., je omeniti, da se je dejansko izdalo 140 gold. 52 kr., da je bilo koncem l. 1889. dolga 34 gold. 20 kr. in začetkom l. 1889. 76 gold. 11 kr., in da iz tega rezultuje ona svota 98 gold. 61 kr.

Pri izvanredni potrebsčini nahajamo pod naslovom V. 40.010 gold. za kreditne operacije. V tem znesku obseženih je 40.000 gold., ki so se naložili v hranilnico in 10 gold., katere je glediski zaklad plačal deželnemu zakladu za odstop jedne hranilnične knjižice. Pod naslovom VI. za nove stavbe izkazuje se potrebščina 1746 gold. 35 kr. V tem znesku obseženi so troški za načrte Walterju, Hruby-u in Skorpilu, za kurjavo in snaženje sobe, v katerej je izdeloval načrte inženér Walter, za potne troške Hruby-u in Hrasky-u in za druge stvari. Različnih troškov pod naslovom VII. je bilo 130 gold. 93 kr., in sicer za kolek na po-botnico od skupila 20.000 gold., in za izbris bremena v znesku 19.950 gold. ki je bil vključen na starem gledišči. Vknjižba ta se je prenesla na poslopje, v katerem zborujemo.

Na strani 6. nahajamo izplačila, in sicer: redni troški 1022 gold. 12 kr., izvanredni 42.734 gold. 29 kr., povrnjeni depoziti in tuji denarji 48 gold. 50 $\frac{1}{2}$ kr. in dana obrestljiva predplačila deželnemu zakladu 20.000 gold. Zadnja dva zneska sta — kakor sem že dejal — prehajalna, in sicer se poravnava znesek 20.000 gold. popolnoma s prehajalnim zneskom med vplačili. Pri povrnjenih predplačilih deželnemu zakladu ni nobenega protizneska, pač pa nahajate pri prehajalnih dolgovi poleg 16 gold. 85 kr. iz zaostalih depozitov še znesek 9756 gold. 86 $\frac{1}{2}$ kr., torej vkup 9773 gold. 71 $\frac{1}{2}$ kr. Znesek 9756 gold. 86 $\frac{1}{2}$ kr. tiče se troškov za cesarsko slavnost leta 1883., ki so znašali 4814 gold. 64 kr. in prejšnjega večletnega nedostatka glediskega zaklada v znesku 4942 gold. 22 $\frac{1}{2}$ kr.

Razkaz skupne imovine glediskega zaklada koncem l. 1889. kaže nam, da je končni ostanek v gotovini znašal 3733 gold. 42 $\frac{1}{2}$ kr., ki se je l. 1890. plodonosno naložil; da se je končni zastanek pomnožil izdatno; da so se ravno tako tudi glavnice pomnožile; da se je pa vrednost posestev znižala, in sicer zato, ker se je prodal prostor, kjer je stalo staro gledišče. Vsega skupaj je znašalo aktivno imetje 97.638 gold. 91 $\frac{1}{2}$ kr., pasivni imetek pa 31.310 gold. 17 $\frac{1}{2}$ kr., tako da je bilo čiste imovine 66.328 gold. 74 kr., torej več kakor lanskega leta za 1624 gold. 83 kr., kar rezultuje večinoma iz večjih končnih zastankov in ostanka v gotovini.

Finančni odsek torej predlaga:

«Visoki deželni zbor naj sklene:

Računski sklep glediskega zaklada za l. 1889. z			
rednim pokritjem	5172 gold. 42	kr.	
in redno potrebsčino	1032 » 35	»	
z izrednim pokritjem	42.600 » —	»	
in izredno potrebsčino	41.887 » 28	»	
torej s prebitkom	4652 gold. 79	kr.	
ter z dohodki	67.538 gold. 34	kr.	
in troški	63.804 » 91 $\frac{1}{2}$	»	
torej z blagajničnim prebitkom	3733 gold. 42 $\frac{1}{2}$	kr.	
in končno z izkazano imovino	66.328 » 74	»	
se odobri.»			

Deželni glavar:

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, glasujemo in prosim gospode, ki pritrdé temu predlogu, da obsedé.

(Obvelja — Angenommen.)

S tem je rešena zadnja točka današnjega dnevnega reda.

Gospod poslanec Detela se je oglasil k besedi.

Poslanec Detela:

V deželnozborskem letnem poročilu nahajajo se predmeti, ki po svoji vsebini spadajo deloma v področje upravnega in deloma finančnega odseka. Vsako leto bilo je običajno, da so se dotični paragrafi, oziroma marginalne številke letnega poročila izvzele in izročile dotičnemu odseku.

Zaradi tega predlagam:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

§ 3. in § 6., potem marg. št. 1. do vštete 11. iz § 5. letnega poročila, izročé se upravnemu odseku; marg. št. 12. iz § 5. in celi § 10. letnega poročila izročé se finančnemu odseku.»

Deželni glavar:

Želi kdo besede k temu predlogu? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako ne, prosim za glasovanje, in prosim gospode, ki pritrdé predlogu gospoda poslanca Detela, naj blagovolé ustati.

(Obvelja — Angenommen.)

K besedi se je še oglasil gospod poslanec Šuklje.

Poslanec Šuklje:

Nameravam staviti samostalen predlog, katerega smatram nujnim. Ta predlog se glasi:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

Deželni odbor se pooblašča, da sme prekoračiti letošnji kredit za «Podpore po ujmah poškodovanim» do maksimalnega zneska 4000 gold.»

Prosim častitega gospoda predsednika našega, da blagovoli postopati s tem predlogom v smislu § 21. opravilnega reda.

Deželni glavar:

Otvarjam razpravo o nujnosti tega predloga.

Želi kdo besede? (Nihče se ne oglasi. — Niemand meldet sich.)

Ako nihče ne želi besede, potem prosim glasovanja in prosim gospode, ki so za to, da se ravna s tem predlogom kot z nujnim, da blagovolijo ustati.

(Obvelja — Angenommen.)

Prosim gospoda predlagatelja, da utemelji svoj predlog.

Poslanec Šuklje:

Moj predlog priporoča se sam po sebi. V zadnjih tednih zadela je prebivalstvo naše dežele cela vrsta požarov. Cela vrsta vasi je pogorela, pa ne le hiše, ampak tudi živež, krma, dosti obleke, vse je uničeno po sovražnem elementu. Tako so pogorele sledeče vasi na Gorenjskem, Notranjskem in Dolenjskem: Danje, Radlek, Klenik, Radovica, Bojance, Bregov Dol in Godešice.

Revščina med ljudstvom je silno velika.

Takó na primer poudarjam znane razmere na Dolenjskem, in sicer v Črnomeljskem političnem okraji. V Radovici znaša škoda, kakor sem ravno danes čul iz ust prečastitega gospoda deželnega predsednika, po uradnih izpovedbah 50.000 gold., od katere svote je zavarovanih le 9000 gold. Opozarjam, da so tukaj ljudje tem bolj prizadeti, ker jim je po trtni uši bil vničen njihov poglaviten pridelek. To malo vina, kar se ga je vender pridelalo služilo je deloma v to, da so poskušali z njim gasiti, gasiti so morali z moštom!! Če ne priskočimo hitro na pomoč tem revežem, postane Vam nepopisna bēda, torej mislim, da je naša dolžnost, prihiteti jim nemudoma na pomoč. Mi smo vedno skrbeli za take slučaje in postavili smo doslej v proračun deželnega zaklada gotovo svoto v take namene. Kredit, katerega najdete v proračunu za tekoče leto pod naslovom XIII. v prilogi 46. «podpore po ujmah poškodovanim» znaša 4000 gold., ali ravno v očigled premnogim požarom, ki so zadeli našo deželo, očitno ne zadostuje več ta kredit. Zato nasvetujem in priporočam visokemu deželnemu zboru, naj se ta kredit zviša, oziroma naj se dá deželnemu odboru pouvoir, da sme prekoračiti ta kredit.

Moj nasvet se glasi:

«Slavni deželni zbor naj sklene:

Deželni odbor se pooblašča, da sme prekoračiti letošnji kredit za «Podpore po ujmah poškodovanim» do maksimalnega zneska 4000 gold.

Der Landesauschuß wird ermächtigt, den heurigen Credit für «Unterstützungen für durch Elementarereignisse Beschädigte» bis zum Höchstbetrage von 4000 fl. zu über-schreiten.»

Deželni glavar:

Želi kdo in merito o tem predlogu besede?

C. kr. deželni predsednik baron Winkler:

Gledé na razmere, s katerimi je podpiral gospod predlagatelj svoj predlog, spominjam le na bēdo in revščino, katera je nastala po požaru v vasi Radovica na Dolenjskem v Črnomeljskem okraji. Škoda znaša, kakor je že omenil gospod poslanec Šuklje, okoli 50.000 gold., katerim stoji nasproti zavarovana svota 9000 gold. Pogorela niso le poslopja, ampak tudi živež in obleka, tako, da je res bēda velika. Nesreča se je prigodila pred tremi dnevi in včeraj že je blagoizvolilo Njegovo Veličanstvo v Svoji neomejeni blagodušnosti meni telegrafično naročiti, naj telegrafičnim potom sporočim o tej nesreči in stavim svoje predloge. Ne

dvomim, da bode ta blagodušni vzgled našega presvetlega cesarja slavni deželni zbor posnemal. Nađejam se, da morebiti že jutrajšnji dan dobim odgovor na predlog, katerega sem preponižno stavil premilemu vladarju.

Predlog gospoda poslanca Šukljeja priporočam prav toplo visokemu zboru.

Deželni glavar:

Ako nihče več ne želi besede (Nihče se ne oglasi — Niemand meldet sich), dam predlog na glasovanje in prosim tiste gospode, ki pritrdé predlogu gospoda poslanca Šukljeja, da blagovolijo ustati.

(Obvelja — Angenommen.)

Predlog je soglasno sprejet.

Dalje imam naznaniti, da vsi trije odseki, to je odsek za letno poročilo, finančni in upravni odsek, zborujejo takoj po današnji seja. Vrh tega zboruje finančni odsek v saboto ob 4. uri popoldne.

Dalje predlagam, da ima visoki deželni zbor svojo javno séjo v torek 21. t. m. ob 10. uri dopoldne in predlagam za dnevni red sledeče predmete:

(Glej dnevni red prihodnje seja. — Sieh Tagesordnung der nächsten Sitzung.)

Javlja se mi, da bode prihodnja seja finančnega odseka jutri dopoldne ob 10. uri, namesto v saboto ob 4. uri.

Sklepam seja.

Konec seja ob 1. uri 30 minut popoldne. — Schluss der Sitzung um 1 Uhr 30 Minuten Nachmittag.